

news letter

Ladislav Jaki:
Stanné právo a zákaz
Solidarity v Polsku –
30 let poté

Václav Klaus:
Dvacet let
od Maastrichtu

Adam Bartoš:
Útok na prezidentské
milosti

Marek Loužek:
Recenze – R. Scruton:
O potřebnosti
národů

Karel Steigerwald:
Vánoce mají úspěch
i kredit

Stanné právo a zákaz Solidarity v Polsku – 30 let poté

Ladislav Jaki
tajemník prezidenta republiky

V neděli 13. prosince 1981 večer se na kolej Větrník na Petřinách vraceli studenti od svých maminek na poslední předvánoční školní týden. Vraceli se i mí spolubydlíci, třeba Ivan z Českých Budějovic. Snad to byl zrovna on, kdo ze své kabely vytáhl malý tranzistorák a pustil ho. A už po pár minutách jsme to všichni slyšeli.

Stanné právo

Tedy ne už, protože v tu chvíli to byla informace dvacet hodin stará. Mne ale zasáhla rovnou mezi oči. A z těch očí mi zcela nechlapsky začaly téct slzy. Zpráva zněla jasně a definitivně, i když byla pronesena tehdejší zauzlenou řečí. Kontrarevoluce v Polsku skončila, bylo vyhlášeno stanné právo, zákaz vycházení, rozpuštění Solidarity, tanky v ulicích.

Všichni, kdo jsme tehdy polskou situaci sledovali, jsme tuto variantu vývoje zahrnovali do svých kalkulů, ale nikdo jí nevěřil. Alespoň já ne. Tohle by přece už neudělali. Udělali.

Vojenský puč vedený ministrem obrany generálem Wojciechem Jaruzelským, kterým byla dosavadní moc nahrazena vládou vojenské junty, byl podle apoletů převratu preventivním krokem před případným vpádem Sovětů do Polska. Je úkolem pro historiky, aby posoudili,

zda šlo o záminku, výmluvu či lež. Faktem je, že ono násilné převzetí moci bylo především reakcí na konkrétní aktuální události v Polsku.

Já jsem onu zprávu vnímal velmi osobně. Týkala se mých příbuzných, známých, mé druhé vlasti. Ale hlavně mně samotného a mých nadějí.

V sobotu 12. prosince 1981 probíhalo v Gdaňsku zasedání Celostátního výboru nezávislého samosprávného odborového svazu Solidarity. Jednání s vládou v tu dobu narazilo na své meze. Vláda nebyla ochotna přistoupit na

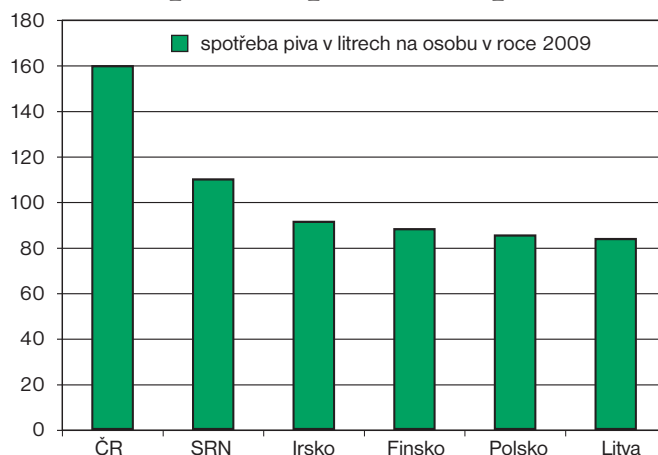
systemové změny. Celostátní výbor Solidarity se tedy usnesl, že vypíše referendum. Buď všeobecné, nebo jen v odborovém svazu. Ten však v tu dobu už měl na deset milionů členů. A právě rozhodnutí o referendu nejspíš bylo spouštěcím momentem toho, že vývoj brutálně převzala armáda.

Výjimečný stav

V jednu hodinu v noci na 13. prosince 1981 se v prezidentském sídle Belveder sešli členové státní rady, aby schválili dekrety o výjimečném stavu. Dekrety ale měly jen formálně potvrdit opatření, která o své vůli spustila armáda již o několik hodin dříve. V telekomunikačních centrech bylo přerušeno veškeré domácí i zahraniční spojení. Byl obsazen rozhlas i televize. Do tisíců bytů vpadli tajní policisté, aby internovali představitele Solidarity

PROSINCOVÝ GRAF CEPU

Spotřeba piva v Evropě

Pramen: The Breweries of Europe, 2011

a další aktivisty. Pohotovostní jednotky přepadly sídla regionálních vedení Solidarity, tam vyřadily z provozu telekomunikační a tiskárenská zařízení a zatkly jejich obsluhu. Ke komunikačním uzlům, hlavním křižovatkám a výpadovým trasám z měst, k vládním budovám a strategickým objektům i k budovám velvyslanectví vyrazily tanky a bojová vozidla. Ráno v televizi vyhlásil generál Jaruzelski výjimečný stav a oznámil, že moc přebírá Vojenská rada národní spásy.

Převratu se tu noc účastnilo na sedmdesát tisíc vojáků a kolem třiceti tisíc příslušníků ministerstva vnitra. Do ulic vyjelo 170 tanků, 1400 obrněných vozů, 500 pěchotních vojenských vozidel a devět tisíc dalších aut ozbrojených složek.

Vím, že slova o mých slzách zní přehnaně a melodramaticky, ale já jsem onu zprávu vnímal velmi osobně. Týkala se mých příbuzných, známých, mé druhé vlasti. Ale hlavně mně samotného a mých nadějí.

O necelého jedenapůlroku dříve jsem strávil v Gdaňsku dva velmi pohnuté týdny. V loděnicích to vřelo, konflikt

s mocí byl na spadnutí, interpretace příčin byly nejasné. Částečně šlo pryč o reakci na postup moci proti demonstrantům, požadujícím na katowickém nádraží zastavení vlaku s masem do olympijské Moskvy, částečně pryč o šikánování dvou jeřábníků a jejich protiprávní přeřazení na jinou práci. Zpráv bylo málo a byly hodně zkreslené. Bylo ale zřejmé, že se něco děje.

V Polsku nezačala normalizace. V Polsku nebyly zadupány nezávislé aktivity zcela do země, až zbyla jen jiskra. Tam po celou dobu hořely alespoň plamínky.

Když jsem pak 15. srpna 1980 ráno vyrážel za volantem rodinného wartburgu na dalekou cestu do Chebu a projížděl poblíž přístavu a loděnic, stály ty ohromné jeřáby nějak divně, rameny nahoru, jako kdyby zdravily. Člověk zatajil dech. Generální stávka začala, boj Solidarity vzplanul.

Velká chvíle

Neměl jsem ani páru, o jak velkou chvíli šlo, jen takový

pocit, že je něco ve vzduchu. Za pár dnů a týdnů už bylo jasné, že nejde o žádnou epizodu. Celé měsíce jsem hlтал každou zprávu o polském dění, přátelé mi dováželi letáky či Gazetu Wyborzcu, spolužákům jsem hrdě hlásil, že my, Poláci (jasněže jsem tak trochu Polák, když se mi to hodí) zachráníme svět před komunismem.

Proto jsem o těch šestnácti měsících později tu hroznou zprávu přijal tak osobně. Ztratil jsem na nějaký čas všechnu naději. To byl můj srpen 1968. Velmi jsem se ale mýlil.

Po prosinci 1981 jistě nastalo v Polsku utažení šroubů a dočasné zdecimování opozice. Ale v něčem byl rozdíl od české situace 70. let zásadní. V Polsku nezačala normalizace. V Polsku nebyly zadupány nezávislé aktivity zcela do země, až zbyla jen jiskra. Tam po celou dobu hořely alespoň plamínky.

Nemám rád pohrdlivé odsudky vůči české normalizaci, které pronášejí ti, co chtějí zdůraznit, že v ní tolik nejeli. Je mnoho důvodů, včetně globální situace, proč poměry

v Polsku po prosinci 1981 nekopírovaly ty české po srpnu 1968. Zrušená Solidarita měla deset milionů členů, byla zakotvena v národě a ne jen v kavárnách hlavního města, a měla sílu přetvořit se do rozsáhlé funkční sítě ilegálních struktur. Katolická církev nesehalala a z ohromné většiny zůstala platformou pro duchovní národní nadechnutí.

V prosinci 1981 v Polsku komunisté nevyhráli, jakkoli zasadili Solidaritě velký strategický úder. Naopak, zadělali na svůj konec.

Pro to vše nebyla 80. léta v Polsku obdobím mrtvého čekání, ale spíše pomalého ale trvalého a nezastavitelného vztyčování hlavy. Proto i rok 1989 měl v Polsku jinou podobu a přišel dřív než u nás. Tam byl v zásadě plynulým přechodem všech procesů ve společnosti, probíhající už od 14. prosince 1981. V prosinci 1981 v Polsku komunisté nevyhráli, jakkoli zasadili Solidaritě velký strategický úder. Naopak, zadělali na svůj konec. ■

NABÍZÍME

Centrum pro ekonomiku a politiku nabízí sborník číslo 93/2011 „11. září 2001 – deset let poté“, do něhož přispěli **Ladislav Jakl, Jan Eichler, Roman Joch, Oldřich Bureš, Petr Robejšek, Benjamin Kuras, Pavel Kohout, Patrick Bernau, Marek Loužek, Petr Vilímeš, Miroslav Mareš, Eva Duřpektová, Václav Lavička, Lubomír Heger a Dominik Stroukal**. Editorem sborníku je **Marek Loužek**. Předmluvu napsal prezident **Václav Klaus**.

130 stran, 100 Kč.

CEP nabízí sborník číslo 70/2008 „Srpen 1968 – čtyřicet let poté“, do něhož přispěli **Václav Klaus, Jiří Hájek, Čestmír Císař, Ludvík Vaculík, Ota Filip, Pavel Kohout, Pavel Žáček, Oldřich Tůma, Jindřich Dejmeš, Slavomír Michálek, Jan Rychlík, Jitka Vondrová a Michal Petřík**. Sborník přináší dokumentární přílohu, např. Moskevský protokol, či Smlouvu o pobytu vojsk. Editory sborníku jsou **Marek Loužek a Jindřich Dejmeš**. Předmluvu napsal prezident **Václav Klaus**.

232 stran, cena: 100 Kč.

objednávky na www.cepin.cz, tel. 222 814 666, e-mail: cep@cepin.cz

Dvacet let od Maastrichtu

Václav Klaus

Bruselská byrokracie mohutněla (zejména po podpisu „Jednotného evropského aktu“ v únoru 1986, který se stal základem „jednotného evropského trhu“) a spolu s ní narůstala i její moc, počet lidí žijících se v Bruselu či z Bruselu rychle rostl, evropeismus (nikoli evropanství, to je něco jiného) a jeho vliv posiloval a toto všechno vyvrcholilo aktivitami francouzského předsedy Evropské komise Jacquesa Delorse, který se stal hlavním ideologem a uskutečňovatelem radikálního kroku vpřed. K němu nakonec došlo na počátku devadesátých let tzv. Maastrichtskou smlouvou z prosince 1991.

Evropská unie

Evropské společenství (ES) se změnilo v Evropskou unii (EU). Většina Evropanů to snad ani nepostřehla, zejména my jsme byli natolik vytížení svou radikální a obtížnou transformací z komunismu do svobodné společnosti s parlamentní demokracií a tržní ekonomikou, že jsme se tomu vůbec nevěnovali. Mám ale s jistým zadostiučněním právo či oprávnění připomenout, že jsem už tehdy v různých svých vystoupeních mluvil o rozdílu mezi intergovernmentalismem a supranacionalismem a že jsem věděl, že nás Jacques Delors vede od toho prvního k tomu druhému.

Už tehdy jsem těžce nesl – s vědomím, že do EU dříve či později vstoupíme – když někdy kolem roku 1992 začal Jacques Delors hledat „duši“ Evropy. Dobře pochopil, že zapálit Evropany pro Evropskou unii (nikoli pro Evropu, protože tu každý normální člověk žijící v Evropě přirozeně a autenticky cítí) jen „nizkými“ argumenty o ekonomické výhodnosti nelze. Chtělo to něco duchovního, a proto Delorsovo

„zbožšťování“ Evropy. Vím také, že se hledání duše Evropy našim domácím odpůrcům trhu a tržní ekonomiky (kteřou nazývali hokynářským systémem) strašlivě líbilo a nebyla to jen tradiční levice socialistického či komunistického typu, ale i nová levice lidí z tábora prezidenta Havla – o jejich ideologii jsem ve své knize „Kde začíná zítřek“ (Euromedia, Praha, 2009), mluvil jako o havlismu.

Evropské společenství (ES) se změnilo v Evropskou unii (EU).

Více a více lidem v Evropě začalo sice pozdě, ale přece docházet, že je unie něco kvalitativně odlišného od pouhého společenství států. Dominovat – a to velmi zřetelně – začala Unie nad jednotlivými státy, a to nejen cestou přepisování smluv, zaváděním nových legislativních aktů, formulováním různých „povinných“ dokumentů, ale i tisíci jednotlivostmi – jako byly propagace hesla Evropa regionů (myšleno nikoli států), sepisování učebnic evropské historie, kde se záměrně potlačují národy a státy (Leonardo da Vinci je podle jedné z nich, kterou mám na stole, evropský, nikoli italský malíř), bruselská byrokracie vydává mapu Evropy, kde jsou jménem popsané jen regiony, nikoli státy (v britském parlamentu projednávaný skandál, kdy na – v Bruselu vytvořené mapě – byla jména Anglie, Wales, Skotsko, nikoli Velká Británie), atd. Evropské se dostalo na první místo, národní na místo druhé. Do Maastrichtu tomu bylo opačně.

Aktivismus shora

Toto ode mne nejsou nové myšlenky. Před deseti lety, v prosinci 2001, jsem

napsal článek „Deset let od Maastrichtu“ (MF Dnes 6. 12. 2001), který mimo jiné obsahoval i tyto věty:

Podpisem tzv. Maastrichtské smlouvy se Evropské společenství přeměnilo v Evropskou unii. Zdálnivě se nestalo nic jiného než výměna jednoho písmenka – zkratka se změnila z ES na EU.

Unie je něco kvalitativně odlišného od pouhého společenství států.

Stalo se to v samém závěru osudového dvacátého století, v jehož průběhu Evropa dvakrát málem zničila sama sebe. Stalo se to ve chvíli, kdy definitivně skončil komunismus, kdy se zdálo, že už navěky zvítězila svoboda a kdy jsme doufali, že jsou nebezpečné ideologie minulosti definitivně zdiskreditovány. Ukázalo se, bohužel, že tomu tak není... Duch doby (a sem se teď – jako patřičně – hodí německé slovo Zeitgeist) se opět vychýlil, stejně jako to-

mu bylo na počátku století dvacátého.

Maastrichtu se to velmi týká. Ten je produktem nové ideologie, ideologie evropeismu, která je konglomerátem (či amalgamem) řady dřívějších dílčích zliberálních postojů. Maastricht znamenal kvalitativní přechod od společenství suverénních evropských států k unii, která je státům nadřazena a která se proto snaží získávat svůj mandát a svou autoritu od regionů či přímo od jednotlivých obyvatel Evropy. Jedná se o novodobé sjednocení Evropy, které je jejími průkopníky považováno za výhru nad její fragmentací v minulosti. Náklady a výnosy tohoto sjednocení nikdo vážně neporovnává, resp. apriorně se předpokládá, že jsou jeho náklady nulové a jeho výnosy veliké. Tento předpoklad je třeba testovat. Politické náklady a výnosy se porovnávají těžko, protože nejsou přímo kvantitativně měřitelné, ale to neznamená, že se nemáme pokoušet je

NOVINKA

Nakladatelství **Euromedia** nabízí knihu **Václava Klause „Evropská integrace bez iluzí“** (2011). První kapitola přináší stručný náčrt dějin evropské integrace. Druhá kapitola zkoumá dnešní mezistav, jeho nestabilitu a jakou úlohu v tom hraje Řecko. Třetí kapitola analyzuje příliš optimistické chápání ekonomických přínosů teritoriální integrace. Čtvrtá část ukazuje mylné chápání pozitiv denacionalizace Evropy a její „komunitarizace“. Pátá část se ptá, kde hledat východiska. 152 stran, objednávky na www.euromedia.cz.

analyzovat. O to více je třeba analyzovat kvantitativně měřitelné náklady a výnosy ekonomické.

Evropské se dostalo na první místo, národní na místo druhé.

Jeden významný „náklad“, nebo spíše hrozbu, vidím. Historikové nám zcela přesvědčivě dokazují, že fragmentace Evropy – ve srovnání s jinými velkými říšemi – vytvořila její svobodu. Jednoznačně to implikuje, že nejvýznamnější garanci individuální svobody představuje demokratický národní stát a že je v tomto smyslu velká celokontinentální unie, ovládaná jednou centrální autoritou, nesporným nebezpečím. Ani v nejmenším proto nepochybuji o tom, že udržení národního státu znamená klíčový předpoklad přetrvání liberálně demokratické společnosti.

Maastrichtský evropeismus je produktem neliberálního myšlení, které bohužel není výsadou socialistického či sociálnědemokratického postoje, ale i postoje křesťanskodemokratického. V roce 1993 francouzský (nesocialistický) ministerský předseda Balladur na otázku, co je to trh, řekl památnou větu: „Trh je zákon džungle, je to zákon proti přírodě.“ Mám strach, že dnes v Evropě existuje široká koalice lidí, kteří si toto také myslí a kteří právě

na tom zakládají své dnešní pojetí evropanství. Pod zámkou odstranění válek, úspěšného soutěžení s dalšími kontinenty, falešného internacionalismu a uvolnění si rukou pro ambiciózní aktivity politiků a byrokracie (díky zbavení se vnitrostátní politické odpovědnosti a „accountability“) vzniká nový společenský řád.

Evropský „prezident“ Romano Prodi v loňském listopadu řekl na bankovním fóru ve Frankfurtu, že „intergovernmentalismus (neboli společenství suverénních států – V. K.) je receptem pro nerozhodování a, v nejlepším případě, receptem pro to, aby se cesta vpřed zakládala na nejnižším společném jmenovateli“. Romano Prodi tím zcela jasně říká, že chce aktivismus shora a že chce jít dále nikoli podle toho „posledního“, který se rozhodne k té či oné iniciativě přidat, ale podle toho prvního či těch prvních, kteří s tou či onou iniciativou přicházejí. A ti poslední ji musí přijmout.

Hlubší unie

Nemohu si odpustit neudělat k tomu dnešní, velmi aktuální vsuvku: Je téměř fascinující, jak nikoli podobná, ale zcela identická slova používá dnešní Prodi, José Manuel Barroso, když 28. září 2011 pronesl v Evropském parlamentu tato slova: „Tempo našeho úsilí nemůže být určováno nejpomalejším členem. My ale jsme v situaci, kdy nejpomalejší člen své tem-

po všem ostatním členským státům opravdu udává!“ Pro Barrosa z toho jednoznačně plyne, že bude nezbytné v Lisabonské smlouvě udělat další radikální změny, zejména definitivně prolomit zásadu jednomyslnosti. Argumentace je to úžasná. Když členský stát argumentuje svou národní suverenitou, Barroso k tomu říká: „Nemá právo blokovat kroky ostatních, kteří mají rovněž svou státní suverenitu, a pokud by chtěli jít dále, pak by k tomu měly mít možnost“ (Evropská obroda – Projev o stavu Unie 2011, Štrasburk). To je téměř neskutečný argument, ale mne se to týká – Barroso je vedle Petra Nečase můj další „předseda vlády“.

Ještě alespoň dvě krátké poznámky. Je půvabné, když Barroso mluví o obrodě, aniž je schopen sebemenší kritické analýzy minulosti. Obrodou pro něho je jen a jediné hlubší a hlubší Unie. Cesta vpřed, obroda, vede jediné přes hlubší a hlubší Unii a všechno je měřeno rychlostí tohoto pohybu. Proto jsou některé země pomalejší, než dojdou k správ-

nému pochopení věci. Je zcela vyloučena možnost, že mohou uvažovat jinak.

Právě o tom byl Maastricht. Byl tím pověstným překročením Rubikonu, i když k tomu mnohé směřovalo už předtím. Známy anglický liberál (a známý komentátor naší sametové revoluce) T. G. Ash napsal: „Každá předchozí aliance, koalice, dohoda, říše, společenství nebo unie evropských států se dříve či později rozpadla.“ Platilo to v minulosti – platí to i dnes? Maastricht znamenal velký krok ke zpevnění či zabetonování vnitroeuropejských vazeb (aby se snad někdy nerozpadly), ale rizika tohoto přechodu od instituce garantující evropský liberalizační proces (kterým bylo vytvoření společného trhu na základě Římské smlouvy) k evropskému superstátu (podle Maastrichtské smlouvy) nikdo nechce slyšet.

Úryvek z knihy Klaus, V.:
Evropská integrace bez iluzí:
Praha, Knižní klub 2011,
s. 26–33. Titulek
a mezititulky jsou redakční.

NABÍZÍME

CEP nabízí sborník č. 92/2011 „Viktor Dyk – osmdesát let od smrti“, do něhož přispěli Robert Kvaček, Josef Tomeš, Jaroslav Med, Jíří Brabec, Libuše Benešová, Jan Kopal, Jaroslava Honcová-Libická, Lukáš Petřík, Jan Hübsch, Radim Panenka a František Čanda. V příloze najde čtenář ukázkou z díla Viktora Dyka. Editorem je Marek Loužek. Předmluvu napsal prezident Václav Klaus.

126 stran, 100 Kč.

objednávky na www.cep.cz

Předplatné na rok 2012

Předplatné zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného činí 660 Kč.
Studentské předplatné 330 Kč.

Objednáte-li si předplatné na rok 2012 už nyní, obdržíte jako bonus publikace vydané ve zbytku letošního roku.

cep
CENTRUM
PRO EKONOMIKU A POLITIKU

www.cep.cz

Útok na prezidentské milosti

Adam Bartoš
novinář

Redakce našeho serveru Prvnizpravy.cz se už dříve věnovala nejasnostem ohledně „kauzy“ časopisu Respekt, který se chlubí důkazy o tom, že se na Hradě kupčí s prezidentskými milostmi. Celý příběh ale mnohem spíše připomíná umělou konstrukci, která se pod novými otázkami začíná stále více hroutit. Odmyslíme-li si mediálně chytlavou story, zjistíme, že důkazy nejsou žádné. Pouze lékařský zápis, který nikdo neviděl, tvrzení doktora, který patří k táboru Klausových odpůrců a pár záběrů skrytou kamerou, které ale o ničem nesvědčí. Pojďme si tvrzení Respektu a nejasnosti kolem nich probrat popořadě.

Lékařský zápis

Respekt tvrdí, že má kopii zápisu z hospitalizace pacientky, expolicistky Radky Kadlecové, ve které se tato svěruje s tím, že jí byla zakoupena milost od prezidenta republiky a k výkonu trestu, ke kterému byla odsouzena za brání úplatků na cizinecké policii, tedy nenastoupí.

„Odsouzená za přijímání úplatků, které jí byly nabízeny v jejím zaměstnání cizinecké policie, sua sponte uvádí, že je pro ni již zakoupena milost u prezidenta republiky, na cílený dotaz potvrzuje, že úplatky přijali taky poradci prezidenta,“ stojí podle Respektu v tomto zápise. Informace Respektu ale vzbuzuje pouze další a další otázníků.

Jak přišel Konečný k zdravotní dokumentaci Kadlecové? Jak se k ní dostal Respekt? Odnesl si snad Konečný dokumentaci ve chvíli, kdy byl vyhozen z pozice primáře psychiatrického oddělení nemocnice v Ostrově?

Může si lékař opouštějící pracoviště zkopírovat karty svých pacientů a poté je ješ-

tě poskytovat novinářům? Nebo se snad „vloupal“ do nemocnice a odnesl si znám zpětně?

Protože Konečný i Respekt mlčí, můžeme jen spekulovat. Nabízí se i otázka, že Konečný poskytl časopisu pouze tip a ten si dokumentaci vyžádal na nemocnici sám. Je ale možné, aby nemocnice bez souhlasu pacienta poskytovala jeho dokumentaci novinářům?

Celý příběh mnohem spíše připomíná umělou konstrukci, která se pod novými otázkami začíná stále více hroutit.

Je představitelné, aby přijel redaktor do nemocnice, vyžádal si dokumentaci léčených pacientů a pročetl si tam podrobnosti z jeho léčby?

A jak vůbec můžeme věřit nějakému zápisu, který nikdo neviděl? Konečný si do něj mohl napsat cokoli. Mohl ho klidně zfalšovat. Je tento zápis tištěný, nebo jen v elektronické podobě? Nemohl s ním někdo manipulovat, pozměnit ho?

Lékařské tajemství

Odpovědné profesní orgány by také měly říci, zda vyjádřením těchto informací novinářům nedošlo k porušení lékařského tajemství. Není vyjádření lékařského tajemství novinářům také porušením zákona?

Můžeme se také ptát, jestli je obvyklé, aby psychiatr zapisoval do lékařské dokumentace informace, které nesouvisí se zdravotním stavem pacienta. Psychosomatici, ke kterým se Konečný hlásí, to asi nepovažují za nic divného, minimálně divné ale vypadá, když čteme věty, které by se více než do lékařského spisu

hodily do spisu policejního. Konečný si hraje na vyšetřovatele a „cíleně se ptá“, zda úplatek dostali i prezidentovi poradci. A poté tuto informaci také запиše. To je samo o sobě nezvyklé.

„Působil jste v té chvíli jako lékař, nebo jste si hrál na kriminalistu?“ ptali jsme se Konečného.

Na tyto a další otázky ale MUDr. Martin Konečný odmítá odpovědět. Redakce serveru Prvnizpravy.cz mu zaslala celkem jedenáct otázek, ani po urgencích ale nepřišla žádná odpověď.

Pokud dal Konečný novinářům k dispozici zdravotní dokumentaci své pacientky, nabízí se otázka, zda by na něj samotného nemělo být podáno trestní oznámení.

Absurdnost situace

Další otázky vyvstávají z nelogičnosti celého tvrzení. Žena odsouzená za brání úplatků, které hrozí vězení, bez problému přizná, že poskytla úplatek – navíc lékaři, kterého nezná. Proč by něco takového dělala?

Stejnou otázku si klade JUDr. Jaroslav Kuba. „Paní expolicistka unikla výkonu trestu odnětí svobody díky prezidentské milosti. Za stejný trestný čin, kterého by se však měl v její prospěch údajně dopustit kdosi na Hradě. Ale – proč by se jeho vyjádřením měla vystavovat problémům? Mohla si ve chvíli, kdy unikala vězení, přát znovu prožít vše, co jí mimo jiné přivedlo až k psychiatrii?“ ptá se právník, který pracuje jako poradce prezidenta republiky a kauzou se cítí osobně dotčen.

„Jsem jedním ze dvou právníků, kteří jsou poradci prezidenta České republiky. I když z této pozice nejsem zapojen do procesu vyřizování žádostí o omilostnění, mám i tak pochopitelný osobní zájem na řádném prošetření tohoto závažného obvinění ‚Hradu‘,“ vysvětlil Kuba ve svém stanovisku, kterým reaguje na pokračující kampaň v Respektu.

A ptá se dál: „Nemohla si (Kadlecová) být vědoma toho, že pokud by se prokázalo získání omilostnění v důsledku trestného činu, že dojde k jeho zrušení? Vždyť již i soud kdysi dovodil v kauze ‚nejmenování soudce‘, že na rozhodnutí prezidenta lze pohlízet jako na správní akt, který lze zrušit soudním rozhodnutím,“ tvrdí Kuba s tím, že Kadlecová by tak nejspíše definitivně skončila za mřížemi, neboť zřejmě ještě nedošlo k promlčení toho, za co byla odsouzena. A navíc by za mříže putoval i její strýček, který jí podle Respektu s „vyřizováním“ milosti údajně pomáhal.

Bylo by tedy vůbec takové riskantní chování Kadlecové vůbec myslitelné? A pokud měla zajištěnou milost, jak Respekt tvrdí, proč pak chodila k psychiatrovi, když nebyl důvod, aby se psychicky hroutil?

Odmyslíme-li si mediálně chytlavou story, zjistíme, že důkazy nejsou žádné.

Pouze lékařský zápis, který nikdo neviděl, tvrzení doktora, který patří k táboru Klausových odpůrců a pár záběrů skrytou kamerou, které ale o ničem nesvědčí.

Nebo zhroucení jen předstírala, aby získala odůvodnění pro milost? To by znamenalo, že to nepoznal, což je nepravděpodobné, nebo poznal, pochopil, že jí jde jen o potvrzení, ale v tom případě by se stal jejím komplicem, spoluúčastníkem podvodu, navíc i podvodu finančního vůči pojišťovně. Zkrátka, ať se na věc díváme z jakéhokoli úhlu, nedává smysl.

Ohlášení „korupce“

Na první pohled nesprávný je i postup lékaře, který nic na policii neohlásil, respektive ohlásil až s dvouletým zpožděním, navíc ale až poté, co kontaktoval novináře z Respektu.

Oficiální vysvětlení, které Konečný podává, je nevěro-

hodně. Domníval se prý, že se na skutečnosti spadající pod lékařské tajemství ohlašovací povinnost nevztahuje, a až posléze, s údajnou úpravou zákona, zjistil, že ano. Tvrdí také, že se k takovému postupu rozhodl po poradě s právníky nemocnice. Opět ale vystává řada oprávněných připomínek.

Předně zní jako pohádka, že lékař dva roky horečně přemýšlí, zda údajnou korupci nahlásit či ne. Ví, že nemůže (což přitom není pravda) a studuje proto pravidelně zákony, zda se už náhodou nezměnily a on by neměl to, co v sobě mučivě nosí, přiznat. A ejhle. Zákony se změnilly a Konečný jde vše nahlásit.

I kdyby to tak bylo a lékař cítil neodolatelnou povinnost vše ohlásit policii, proč ale nešel hned na policii a jen na policii, ale proč šel i za novináři ještě dříve než na policii? Média totiž psala, že se s detektivy setkal „před pár dny“, kdežto Respekt o „kauze“ musel vědět dlouhou dobu, protože se značným předstihem oslovoval aktéry příběhu a dokonce je nahrával skrytou kamerou.

„Pozoruhodné je i chování zmíněného pana primáře. Nikoli snad proto, že vedle plnění lékařských povinností ještě sleduje aktuální stav právní úpravy. Ale že po legislativní změně jde na policii splnit ohlašovací povinnost. Jestli okamžitě či až nyní, není ze zprávy zřejmé. Nicméně navzdory tomu, že k zápisu mělo dojít – jak se jistě i prokáže – v době, kdy tuto povinnost neměl. A tak mu ani dnes nic nehrozí, i když pozdější úprava poměry zpřísnila. Tak jako mu nic nehrozilo, kdyby „zatepla“ věc ohlásil,“ podotýká opět právník Kuba.

Konečný se tak nemusel ničím trápit. Navíc ani není pravda, že oznámení údajně korupce bránilo lékařské tajemství. Konečný neměl ohlašovací povinnost, ale na druhou stranu mu v ohlášení nic nebránilo.

Lékařské tajemství totiž ni-

kdy nestálo podle trestního zákona výše než oznamovací povinnost. Výjimku mají pouze advokáti a zpovědníci, nikoli lékaři. K žádné změně zákona v tomto smyslu ani nedošlo.

„Oznamovací povinnost podle odstavce 1 nemá advokát nebo jeho zaměstnanec, který se dozví o spáchání trestného činu v souvislosti s výkonem advokacie nebo právní praxe. Oznamovací povinnost nemá také duchovní registrované církve a náboženské společnosti s oprávněním k výkonu zvláštních práv, dozví-li se o spáchání trestného činu v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo v souvislosti s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství,“ říká totiž § 368 (Neoznámení trestného činu), který dosud nedoznal změn.

*Nestálo by za to
věnovat cause jakoukoli
pozornost, kdyby zároveň
neexistovaly pochybnosti
nad tím, zda nedošlo
k manipulaci s fakty
a k porušení lékařských
a novinářských etických
zásad.*

Je také otázka (například pro lékařskou komoru), zda v takovém případě neměl celou věc předat právnímu oddělení nemocnice a zda případné trestní oznámení nemělo podávat zdravotnické zařízení, nikoli jednotlivec.

MUDr. Konečný

Konečně je zajímavé podívat se na osobu samotného doktora Konečného. Už dříve redakce serveru Prvnizpravy.cz upozornila na skutečnost, že Konečný má blízko k lékařům, kteří před dvěma lety kuli pikle, jak se s využitím psychiatrie zbavit prezidenta Václava Klause. Většina z nich se rekrutovala z oblasti tzv. psychosomatiky, kam patří autor tehdejší iniciativy Jan Hnízdil, stejně jako další jeho kolegové (Poněšický, Honzák, Chvála) a ostatně i Konečný sám.

Třebaže jsme Konečného oslovili s dotazy, na žádný

z nich nereagoval. V reakci na minulý text se ale ozval MUDr. Chvála, který se cítil dotčen tím, že byl v textu zmíněn.

„Vykonstruoval jste spiknutí proti panu prezidentovi z neexistujících důkazů. To, že se pár doktorů, kteří jsou úzce specializovaní například na psychosomatiku a věnují se nemocným lidem, vzájemně znají, ještě není důvodem k takové nesmyslné konstrukci,“ napsal Chvála, který ale evidentně nepochopil obsah článku. Ten se totiž pouze podíval nad tím, že současný útok na prezidenta je opět veden ze stejného prostředí psychiatrů-psychosomatiků, což je minimálně dost podivná náhoda.

Podle informací serveru Prvnizpravy.cz popisují navíc někteří kolegové Konečného jako „chorobně ambiciózního“, jiní za jeho počínáním vidí zhrzenost lékaře, který musel odejít z pozice primáře nemocnice v Ostrově

i z dalších zdravotnických zařízení.

Nemůže jít také o pomstu člověka, který těžce nese, že do nemocnice v Ostrově nastoupil významný lékař, docent Pavel Kolář, navíc vyznamenaný za svůj celoživotní přínos prezidentem republiky Václavem Klausem? Krátce po příchodu Koláře totiž Konečný odchází.

Jak také psychosomatici sami přiznávají, cítí se Konečný, Hnízdil a spol. v „akademicko-odborné izolaci“ a tudíž nedocenění.

Celý příběh má tedy tolik trhlin, až vzbuzuje dojem, že jde o účelovou kauzu, navíc značně nepřesvědčivého charakteru. Nestálo by za to věnovat cause jakoukoli pozornost, kdyby zároveň neexistovaly pochybnosti nad tím, zda nedošlo k manipulaci s fakty a k porušení lékařských a novinářských etických zásad.

*Prvnizpravy.cz,
27. října 2011.*

NABÍZÍME

Centrum pro ekonomiku a politiku nabízí sborník číslo 89/2011 „Ronald Reagan – sto let od narození“, do něhož přispěli **John O'Sullivan, Václav Klaus, Hynek Fajmon, Jiří Brodský, Jan Skopec, Martin Erva, Dinesh D'Souza, Alexandr Tomský, Jefim Fištejn, Roman Joch, Lukáš Petřík a Jiří Zahrádka**. Editorem sborníku je **Marek Loužek**. Předmluvu napsal prezident **Václav Klaus**.

160 stran, 100 Kč.

**objednávky na www.cep.in.cz
tel. 222 814 666, e-mail: cep@cep.in.cz**

RECENZE – ROGER SCRUTON: O POTŘEBNOSTI NÁRODŮ

Marek Loužek

Centrum pro ekonomiku a politiku

Útlá knížka Rogera Scrutona „O potřebnosti národů“ (Brno, CDK 2011) je cenným příspěvkem do současné debaty o evropské integraci a světovém vládnutí. Protože pozice národního státu jsou oslabovány působením globálních korporací a nadnárodních institucí jako EU a OSN a mnozí intelektuálové se mu vysmívají jako přežitku, je příjemným osvěžením pozorovat, když filozof Scrutonova formátu národní stát přesvědčivě obhajuje.

Nacionalistická nálepka

Scruton odmítá, že je nacionalistou. Protože označení nacionalista už v sobě nese nádech agresivity a dominance, upřednostňuje Scruton pojmy jako „vlastenec“ či „národní loajalita“. Vlastenec miluje svou zemi a věří, že svět by byl lepším místem, kdyby to lidé v jiných zemích vnímali podobně. Netouží však zbytek světa využívat nebo mu dominovat a hájí právo jiných národů na sebeurčení.

Národní loajalita se vyznačuje láskou k domovu a připraveností jej bránit. Naproti tomu nacionalismus je bojechtivou ideologií, která využívá národní symboly, aby lid povolala do války. Nacionalismus lze zařadit k těm vzednutím náboženských emocí, která tak často vedla k válkám v Evropě. Národní loajalita vysvětluje ten trvalejší, i když méně zřejmý a zajímavý jev – totiž mír v Evropě.

Scruton upozorňuje, že demokracie vděčí za svou existenci loajalitě vůči národu, kterou sdílí vláda i opozice, všechny politické strany i všichni voliči. Bez národní loajality je opozice pro vládu hrozbou a politické rozepře nevytvářejí žádný společný základ. Pokusy zrušit národní stát ve prospěch nadnárodního politického uspořádání

skončily buď jako totalitní diktatury typu bývalého SSSR, nebo jako nikomu se nezodpovídající byrokratický aparát, jehož vzorem je současná EU.

Evropa se podle Scrutona nachází ve zlomovém okamžiku svých dějin. Naše parlamenty a právní systémy se stále opírají o principy teritoriální suverenity, ale současné evropské politické elity vycházejí z nevyhnutelného procesu, který povede k nadnárodní vládě se společným právním systémem, v němž nadnárodní loajalita nebude o mnoho významnější než podpora místního fotbalového klubu.

V médiích i ve vládních kruzích převládá podle Scrutona cenzura. Ti, kdo obhajují národní cítění hovořící v první osobě množného čísla, jsou, ačkoli hovoří mírně nebo si dávají pozor i na nepatrné detaily, dehonestováni jako fašisté, rasisté či xenofobové. Teze, že občan má být loajální ke svému státu, území, státní moci, a která je předpokladem demokratické politiky a jejímž morálním opodstatněním je národ, již vymizela.

Revoluční experimenty

Scruton kritizuje francouzskou, ruskou či nacistickou revoluci, které představovaly smělé experimenty, nicméně vedly ke kolapsu právního řádu, k masovému vraždění doma a válčení za hranicemi. Moudrá politika přijímá takové uspořádání, které – ať je sebevíc nedokonalé – se vyvinulo na základě zvyků a odkazu předků, při čemž ho vylepšuje menšími úpravami, ale neohrožuje ho změnami velkého rozsahu, jejichž dopady si nikdo nedovede reálně představit.

Iniciátoři evropského experimentu tvrdí, že národní stát způsobil dvě světové války. Proto se jim zdá, že evrop-

ská integrace a společný stát je jediným receptem pro trvalý mír. Chybou je, že ztotožňují normální rysy národního státu s jeho patologickými podobami. Jak vtipně podotkl Chesterton, odsoudit vlastenectví, protože lidé jdou do války z vlasteneckých důvodů, je stejné jako odsoudit lásku, protože některé lásky vedou k vraždě.

Lidé, kteří sdílejí společné území, mají společné i dějiny, mohou tak sdílet i jazyk a náboženství. Poláci, Češi a Maďaři v referendech rozhodli připojit se k Evropské unii nikoli proto, že by odvrhli národní svrchovanost, nýbrž pod dojmem, že jde o nejlepší způsob, jak ji znovu získat. Podle Scrutona se zmýlili. Svůj omyl však budou schopni nahlednout až později, až už bude příliš pozdě to změnit.

Scruton upozorňuje na rozdíl mezi národním a evropským parlamentem. Národní parlament je odpovědný lidem, kteří ho zvolili, a musí sloužit jejich zájmům. Musí se snažit usmířit protichůdné požadavky, které jsou před něj stavěny, vyvážit jeden požadavek proti druhému a dospět k řešení, které lidem umožní žít v sousedském souladu. Nadnárodní zákonodárna shromáždění taková omezení respektovat nemusí a ani nemohou.

Národní loajalita nejlépe vyústuje v demokratickou vládu. Lidé, kteří jsou spojeni národním „my“, bez obtíží akceptují vládu, s jejímiž názory a rozhodnutími nesouhlasí, bez obtíží přijmou legitimitu opozice. Lidé jsou schopni žít v podmínkách demokracie a své politické aspirace vyjadřují pomocí hlasování. To se neděje ve státech, v nichž se ono „my“ opírá o kmenovou identitu nebo víru.

Světová vláda

Kdyby byl národnímu parlamentu zítra předložen návrh zákona, jehož cílem by bylo zakázat zveřejňování argumentů ve prospěch národního státu, v řadách opozice i v médiích by se ihned spustil proces, jehož důsled-

kem by bylo odmítnutí návrhu zákona, nebo i pád vlády. Kdyby ale podobná směrnice přišla z Bruselu, žádná mohutná protiakce by se nekonala. Komisaři by vysvětlili, že se řídí principy obsaženými v předchozí směrnici, jejímž cílem je stále užší unie.

Scruton kritizuje i globální vládnutí v podobě OSN. Organizace spojených národů předpokládá, že problémy, před nimiž lidstvo stojí, mají globální povahu – ničení životního prostředí, systémová nerovnost v rozdělování produktu a zdrojů, hladomory a vykořisťování i plenění ze strany nadnárodních korporací. Proto údajně potřebujeme světovou vládu, která bude brát v úvahu zájmy všech lidí.

Podobně jako v případě francouzské, ruské a nacistické revoluce by i vybudování světové vlády rozbilo všechna řešení, k nimž jsme dospěli vyjednáváním, na konsensu založené instituce i právní precedenty, na nichž jsou naše demokracie závislé. Na jejich místo by podle Scrutona nastoupila obrovská koncentrace moci, jíž by se mohla zmocnit ta osoba, skupina nebo strana, která by byla k jejímu uchopení nejlépe vybavená.

Ve Scrutonově knížce nalezneme i některé sporné momenty. Např. když v závěru kritizuje „dogma volného trhu“ a tvrdí, že volný obchod není ani možný, ani žádoucí. Každý národ si má podle Scrutona vytvořit regulační mechanismus, který by maximalizoval obchod s jeho sousedy a současně „chránil místní zvyky, morální ideály a privilegované vztahy“. Takový přístup trochu zavání protekcíonismem. Jinak je ale knížka inspirativní.

Evropská unie podle Scrutona závisí na něčem, co je – jak se zdá – pevně rozhodnuta zničit. Našemu kontinentu přineseme naději tím, že obnovíme suverenitu národních parlamentů. Pokud je ale suverenity zbavíme, přivoláme nejprve despotii a posléze anarchii, které se tolik obával Kant. Scrutonova knížka bychom měli pozorně číst. ■

Vánoce mají úspěch i kredit

Karel Steigerwald
komentátor MF Dnes

Každý rok touto dobou se dočtete, že vánoce jsou svátky pokoje, míru, lásky a narození božího dítěte, které se podle dodnes platné tradice narodilo v březnu. Málo se ale píše, že vánoce jsou jedním z nejkvalitnějších tržních produktů. Drží se na trhu svátků už dva tisíce let a to bez podstatnějších inovací. Krátce po svém uvedení na trh vytlačily vánoce ostatní podobné produkty, jako jsou saturnálie nebo sigilárie, dny Země, mírové pochody a veselice Kraft durch Freude. Vánocům podlehly i všelijak slunovraty, holdy slunci a světlu, svátky obětování ovcí, krav i lidských srdcí. Málokterý produkt na trhu je tak snadno obchodovatelný a málokteré zboží se tak rychle rozšířilo po celém světovém trhu. Úspěchu vánoce se snad může trochu přiblížit prodej coca-coly. A ten vysoký kredit – dodnes vám na vánoce půjčí každý finanční ústav, kolik chcete!

Celá řada různých producentů svátků se snažila vánoce z trhu vytlačit. Marně. Zkrachovali všichni. Jejich produkty měly jepičí život, blikly a zmizely pro nezáměr konzumentů ve skladu tržního haraburdí. Ještě si pamatujeme svátek velké říjnové revoluce, který se svítil na celé planetě v listopadu. Stejný krach potkal náš domácí svátek dělostřelectva, svátek práce či zářijový svátek Rudého práva. Samé jepičí veselice. Vítězný únor. Kdo dnes ví, co se tam slavilo. Počasí? Lyžovačky? Nebyl to náhodou svátek lupičů? A mohli bychom jít napříč dějinami a kontinenty, všude se celá staletí na špici drží vánoce. Ostatní svátky, mdlé padělky vánoc, zabírají stěží viditelný segment.

Takový úspěch už by stál za podrobnější rozbor. V čem je ten produkt tak nenahraditelný a tak lákavý, že jej přiznať spotřebitelů neopouští po staletí? A přitom se takřka

nezměnil. Prodělal jen menší inovace, Němci přidali nevkusně přelácaný smrček, jindy se objevily svaté žranice, nákupní horečky, za časů zákopové války se přidal vánoční klid zbraní. My Češi jsme přidali bramborový salát s řízkem a kvílivě falešný zpěv vánoční mše Jana Jakuba Ryby. Rusové přidali dědu Mráze, který dárky nepřinášel, nýbrž odnášel. Ale to jsou změny nepodstatné, základem produktu vánoce je po celou dobu působení na trhu evangelium, dobrá zvěst. Že budeme všichni spaseni. A přináší to právě novorozence.

Ohromující je, že nikdo neví přesně, co ta dobrá zvěst vlastně říká. Spasení? Víme, že je to dobré, co to ale je, nevíme. A proto je o vánoce ustavičný zájem. O obyčejné známé dobro se lidé moc nezajímají, raději páchají zlo. O dobro nejasné, zatažené v nesrozumitelném poselství vánoc, se zajímají i darebáci. Spasen chce být každý, i když neví proč. Všem takto prodávané dobro vrtá hlavou. Letos, vloni, celá staletí. Prodejci dobra předem stanoveného, za kteréžto vydávají jednou vyhubení židů, přistě rozkulačení

vesnic či upalování indiánů, nebo vraždění nosorožců, či zestátnění živností, brzy zkrachují. Trh o jejich zboží po čase ztratí zájem. Dobro nezřetelné a v zásadě nepolapitelné. Spasení od čeho nebo pro co, jak se ptá Samuel Beckett, navíc vyjádřené křikem kojeňátka, to zarazí i darebáky. Ustanou v páchání zla a jdou se podívat – hle vánoce. Co nám to maličké dítě vlastně říká? Že nic, že jen pláče, protože už ví, kam se narodilo? Kdepak, poslouchajte, vy darebáci. A darebáci poslouchají, poslouchají a nic neslyší. To je zaujme. Tolik krásy, svaté záře, efektů a radosti – a nic? To je to spasení?

Ano. Nesmrtelná tržní pozice vánoc. Nabízejí krásné tajemné nic a to nic zlepšuje svět i s jeho darebáky. Roku 394 po Kristu se konala poprvé mše vánoční. A od té doby vánoce, které nabízejí dítě, smrček, jídlo, dary a spoustu nevkusů, vítězí na všech trzích. Mají totiž tu dobrou zvěst. Dejte si dárky, najezte se hodně a přemýšlejte, co to ta dobrá zvěst, to spasení, vlastně je. Už druhé tisíciletí to lidé hledají. U cíle nejsou. Taková je věčnost vánoc. ■

Nakladatelství C. H. Beck

Brožované, obj. č. BEK 43
344 s., 590 Kč
ISBN 978-80-7400-403-2

Publikace hledá odpověď na řadu „horkých“ otázek, např.:

- ✓ Co je to nová ekonomika a čím se liší od ekonomiky „staré“?
- ✓ Do jaké míry mají změny vnějšího prostředí dopad na strategii podniku?
- ✓ Jak vyhodnocovat investice ve volatálním prostředí?
- ✓ Jak správně analyzovat a řídit vzrůstající rizika?

Brožované, obj. č. BP 97
192 s., 390 Kč
ISBN 978-80-7400-302-8

- ✓ Ekonomický a právní pohled na oceňování pohledávek
- ✓ Nové možnosti a přístupy v oceňování pohledávek
- ✓ Odhad míry uspokojení věřitelů pomocí simulace insolvenčního řízení
- ✓ Zvláštní případy a situace spojené s pohledávkami

Publikace lze objednat s 5% slevou v e-shopu na adrese www.beck.cz nebo písemně na adrese: Nakladatelství C. H. Beck, Řeznická 17, 110 00 Praha 1 tel.: 225 993 959, fax: 225 993 920, e-mail: beck@beck.cz